

VEU DE LA INTEL·LIGENCIA

I

Com prologàrem, epiloguem: diem com dèiem.

L'Esperit dicta de nou ordinació. Una crida es, publicada. La transcrivim de «L'Humanità» del dijous 26 de juny.

«T treballadors de l'Esperit, companys dispersats través del mon, separats de fa cinc anys pels exèrcits, per la censura i per l'odi de les nacions en guerra: nosaltres vos dirigim, en aquesta hora en què les barreres cauen i les fronteres tornen a obrir-se, una crida per a formar altre cop la nostra fraternal companyia,—però una companyia nova, més sòlida i més segura que aquella que existia abans».

«La guerra ha portat la confusió a les nostres files. La part més gran dels intel·ligents han col·locat llur ciència, llur dret, llur raó, al servei dels governs respectius. No volem acusar ningú, adreçar cap retret. Prou sabem la feblesa de les ànimes individuals i la força elemental dels grans corrents col·lectius: aquests han escombrat aquelles en un instant, perquè res no era previst per la resistència. Que la prova d'ara serveixi al menys per a l'avenir».

«I abans que tot, fem constar els desastres a què ha conduït l'abdicació gairebé total de la intel·ligència al món i el seu asserviment voluntari a les forces desencadenades. Els pensadors, els artistes han afegit al flagell que rosega l'Europa en la seva carn i en el seu esperit una suma incalculable d'odi enverinat, han cercat en l'arsenal de llur saber, de llurs memòria i imaginació raons antigues i noves, raons històriques, científiques, lògiques, poètiques d'odiar; han treballat per destruir la comprensió i l'amor entre els homes. I fent això, han enlletgit, envilit, degradat el pensament del qual eren representants. N'han fet l'instrument de les passions i (sense saber-ho tal volta) dels interessos egoïstes d'un clán polític o social, d'un Estat, d'una pàtria o d'una classe. I avui, d'aquest enfonsament salvatge, del qual totes les nacions, les victorioses com les vençudes, surten malferides, empobrides, i al fons del cor —mal que no ho confessin— avergonyides i humiliades de llur crisi de follia; i el pensament, compromès en les lluites d'ells, en surt com ells, rebaixat.»

Ara, doncs, què?—La coratjosa declaració continua.